

פרשת בהעלותך – רביעי

(טו) וּבְיוֹם הַקִּים אֶת־הַמִּשְׁכָּן כַּסֶּה הָעֵנָן אֶת־הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵה הָעֵדֻת וּבָעֶרְב יִהְיֶה עַל־הַמִּשְׁכָּן כַּמֶּרְאֵה־אֵשׁ עַד־בֹּקֶר:

טו וביום הקים, דאָתקם מִשְׁכָּנָא, חפא עֲנָנָא ית מִשְׁכָּנָא, לְמִשְׁכָּנָא דְסִדְרוּתָא; וּבִרְמֵשָׁא הוּי עַל מִשְׁכָּנָא, כְּחִיזוּ אִישְׁתָּא עַד צַפְרָא.

ט"ו < הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵה הָעֵדֻת: הַמִּשְׁכָּן הָעָשׂוּי לֵהְיוֹת אֹהֶל לְלוּחוֹת הָעֵדוּת.יְהִיָּה עַל־הַמִּשְׁכָּן: כְּמוֹ "הָיָה עַל הַמִּשְׁכָּן", וְכֵן כָּל לְשׁוֹן הַפָּרָשָׁה:

(טז) בֹּן יִהְיֶה תָמִיד הָעֵנָן יִכְסֹּנוּ וּמֶרְאֵה־אֵשׁ לַיְלָה:

טז בֵּין הוּי תְדִירָא, עֲנָנָא חָפִי לִיָּה; וְחִיזוּ אִישְׁתָּא, בְּלִילִיא.

(יז) וּלְפִי הָעֲלוֹת הָעֵנָן מַעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרֵי כֵן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן־שָׁם הָעֵנָן שָׁם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

יז וּלְפָם אִסְתְּלָקוֹת עֲנָנָא, מַעְלֵי מִשְׁכָּנָא וּבְתֵר פִּין, נְטָלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וּבְאַתֵּר, דְּשָׂרֵי תַמָּן עֲנָנָא תַמָּן שָׂרֹן, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

ט"ז < הָעֲלוֹת הָעֵנָן: כְּתֻבָּה: "אִסְתְּלָקוֹת", וְכֵן "וְנַעֲלָה הָעֵנָן", וְלֹא יִתְכֵּן לְכַתֵּב "וּלְפִי עֲלוֹת הָעֵנָן" "וְנַעֲלָה הָעֵנָן", שְׂאִין זֶה לְשׁוֹן סְלוּק אֲלֵא צְמוּחַ וְעֲלִיָּה, כְּמוֹ (מַלְכִּים א, יח): "הִנֵּה־עַב קִטְנָה כִּכְף־אִישׁ עָלָה מֵיָם":

(יח) עַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן הָעֵנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ:

יח עַל מִימְרָא דִּי, נְטָלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל מִימְרָא דִּי, שָׂרֹן: כָּל יוֹמִין, דְּשָׂרֵי עֲנָנָא עַל מִשְׁכָּנָא שָׂרֹן.

ט"ח < עַל־פִּי ה' יִסְעוּ: שְׂנִינּוּ בַּמִּלְאכְתָּה הַמִּשְׁכָּן: כִּיּוֹן שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל נוֹסְעִים, הָיָה עֲמוּד הָעֵנָן מִתְקַפֵּל וְנִמְשָׁךְ עַל גְּבֵי בְּנֵי יְהוּדָה כְּמִין קוֹרָה; תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ, וְלֹא הָיָה מִהֲלֵךְ עַד שִׁמְשָׁה אָמֹר: "קוֹמָה ה'" וְנִסַּע דָּגֵל מַחֲנֶה יְהוּדָה זֹו בְּסַפְרֵי־וְעַל־פִּי ה' יַחֲנוּ: כִּיּוֹן שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל חוֹנִים, עֲמוּד הָעֵנָן מִתְמַר וְעוֹלָה וְנִמְשָׁךְ עַל גְּבֵי בְּנֵי יְהוּדָה כְּמִין סִכָּה, וְלֹא הָיָה נִפְרָשׁ עַד שִׁמְשָׁה אָמֹר: "שׁוּבָה ה' רַבּוּת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל", הָיָה אָמֹר: "עַל־פִּי ה' וּבִיד־מֹשֶׁה":

(יט) וּבַהֲאֲרִיךְ הָעֵנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא יִסְעוּ:

יט וּבְאוֹרְכוֹת עֲנָנָא עַל מִשְׁכָּנָא, יוֹמִין סְגִיאִין וַיִּשְׁרֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ית מִטְרַת מִימְרָא דִּי, וְלֹא נְטָלִין.

(כ) וַיֵּשׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעֵנָן יָמִים מִסְפָּר עַל־הַמִּשְׁכָּן עַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ:

כ וְאִית דְּהוּי עֲנָנָא, יוֹמִין דְּמִנּוּן עַל מִשְׁכָּנָא; עַל מִימְרָא דִּי שָׂרֹן, וְעַל מִימְרָא דִּי נְטָלִין.

ט"י < וַיֵּשׁ: כְּלוֹמַר: וּפְעָמִים יָמִים מִסְפָּר: יָמִים מְצֻטִּים:

(כא) וַיֵּשׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעֵנָן מֵעֶרֶב עַד־בֹּקֶר וְנַעֲלָה הָעֵנָן בַּבֹּקֶר וְנִסְעוּ אוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה וְנַעֲלָה הָעֵנָן וְנִסְעוּ:

כא וְאִית דְּהוּי עֲנָנָא, מִרְמֵשָׁא עַד צַפְרָא, וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא בְּצַפְרָא, וְנְטָלִין; אוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא וְנְטָלִין.

(כב) אוֹיָמִים אוֹיָחָדָשׁ אוֹיָמִים בַּהֲאֲרִיךְ הָעֵנָן עַל־הַמִּשְׁכָּן לִשְׁכֹּן עָלָיו יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְעוּ וּבַהֲעֲלֹתוֹ יִסְעוּ:

כב אוֹ תֵרִין יוֹמִין אוֹ יִרְחָא אוֹ עֵדֵן בְּעֵדֵן, בְּאוֹרְכוֹת עֲנָנָא עַל מִשְׁכָּנָא לְמִשְׁרֵי עֲלוּהִי, שָׂרֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נְטָלִין; וּבְאִסְתְּלָקוּתִיהּ, נְטָלִין.

ט"כ < אוֹיָמִים: שְׁנָה, כְּמוֹ (וַיִּקְרָא כח) "יָמִים תִּהְיֶה גְּאֻלָּתוֹ":

(כג) עַל־פִּי יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל־פִּי יְהוָה יִסְעוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שְׁמָרוּ עַל־פִּי יְהוָה בִּיד־מֹשֶׁה:

כג עַל מִימְרָא דִּי שָׂרֹן, וְעַל מִימְרָא דִּי נְטָלִין: ית מִטְרַת מִימְרָא דִּי נְטָרִין, עַל מִימְרָא דִּי בִידָא דְּמֹשֶׁה.

י (ס) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

א וּמַלִּיל יִי, עִם מֹשֶׁה לְמִימַר.

(ב) עֲשֵׂה לָךְ שְׂתִי חֲצוּצֹת כָּסֶף מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמִסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת:

ב עֲבִיד לָךְ, תַּרְתִּין חֲצוּצָרֹן דְּכֶסֶף נְגִיד, תַּעֲבִיד יִתְהוֹן; וְיִהְיוּן לָךְ לְעֹרֶעָא כְּנִשְׁתָּא, וְלֹא־טָלָא ית מִשְׁרִיתָא.

ט"ד < עֲשֵׂה־לָךְ: (שִׁיְהִיו תּוֹקְעִין לְפָנֶיךָ כְּמִלָּךְ, "וְהָיוּ בִּישְׁרוֹן מִלָּךְ").עֲשֵׂה לָךְ: מִשְׁלָךְ (עֲשֵׂה לָךְ – אִתְּהָ עוֹשֶׂה וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם וְלֹא אַחֵר).לְמִקְרָא הָעֵדָה: כְּשֶׁתִּרְצֶה לְדַבֵּר עִם הַסַּנְהֶדְרִין וּשְׂאֵר הָעָם וּתִקְרָאֵם לְאַסֵּף אֲלֵיךָ, תִּקְרָאֵם עַל יְדֵי חֲצוּצֹרוֹת. וּלְמִסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת: בְּשַׁעַת סְלוּק מִסְּעוֹת תִּתְקַעוּ בָּהֶם לְסִימָן; נִמְצָאת אִתְּהָ אָמֹר: עַל־פִּי שְׁלֹשָׁה הָיוּ נוֹסְעִים: עַל־פִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל־פִּי מֹשֶׁה וְעַל־פִּי חֲצוּצֹרוֹת.מְקֻשָּׁה: מִהָעֶשֶׂת תַּעֲשֶׂה בְּהִקְשַׁת הַקָּרְנִים:

(ג) וְתִקְעוּ בָּהֶן וְנוֹעְדוּ אֲלֵיךְ כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

ג וְיִתְקַעוּן, בְּהוֹן וַיִּזְדַּמְנוּן לִוְתָךְ כְּנִשְׁתָּא, לְתֹרַע מִשְׁכָּן זְמָנָא.

ט"ה < וְתִקְעוּ בָּהֶן: בְּשִׁתִּיהֶן, וְהוּא סִימָן לְמִקְרָא הָעֵדָה, שְׁנֵאֲמַר: "וְנוֹעְדוּ אֲלֵיךְ כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד":

(ד) וְאִם־בְּאַחַת יִתְקַעוּ וְנוֹעְדוּ אֲלֵיךְ הַנְּשִׂאִים רֹאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל:

ד וְאִם בְּחָדָא, יִתְקַעוּן וַיִּזְדַּמְנוּן לִוְתָךְ רַבְרַבִּיא, רִישֵׁי אֲלֵפִיא דִּישְׂרָאֵל.

ט"ו < וְאִם־בְּאַחַת יִתְקַעוּ: הוּא סִימָן לְמִקְרָא הַנְּשִׂאִים, שְׁנֵאֲמַר: "וְנוֹעְדוּ אֲלֵיךְ הַנְּשִׂאִים" וְאִף הֵן יַעֲדִיתֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמִגְזֵרָה שְׁוָה הוּא בֹא בְּסַפְרֵי:

(ה) וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה וְנִסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֲנִים קִדְמָה:

ה וְתִתְקַעוּן, יִבְבְּתָא וַיִּטְלוּן, מִשְׁרִיתָא, דְּשָׂרֹן קְדוּמָא.

ט"ו < וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה: סִימָן מִסַּע הַמַּחֲנוֹת: תִּקְיעָה, תְּרוּעָה וּתְקִיעָה כֶּךָ הוּא נִדְרָשׁ בְּסַפְרֵי מִן הַמִּקְרָאוֹת הַיִּתְרִים (ר"ה לד):

(ו) וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה שְׁנִית וְנִסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֲנִים תִּימָנָה תְּרוּעָה יִתְקַעוּ לְמַסְעֵיהֶם:

ו וְתִתְקַעוּן יִבְבְּתָא, תְּנִינֹת וַיִּטְלוּן מִשְׁרִיתָא, דְּשָׂרֹן קְדוּמָא; יִבְבְּתָא יִתְקַעוּן, לְמִטְלֵיָהוֹן.

(ז) וּבַהֲקָהִיל אֶת־הַקָּהָל תִּתְקַעוּ וְלֹא תִרְיעוּ:

ז וּבַמְכַנְשׁ, ית קָהָלָא תִתְקַעוּן, וְלֹא תִיבְבוּן.

ט"ז < וּבַהֲקָהִיל אֶת־הַקָּהָל וגו': לְפִי שֶׁהוּא אָמֹר "וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמִסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת". מַה מִּקְרָא הָעֵדָה תּוֹקַע בְּשְׁנֵי כְּהֻנִּים וּבִשְׁתִּיָּהֶן, שְׁנֵאֲמַר: "וְתִקְעוּ בָּהֶן וגו'", אִף מִסַּע הַמַּחֲנוֹת בְּשִׁתִּיהֶן יָכוֹל, מַה מִּסַּע הַמַּחֲנוֹת תּוֹקַע וּמִרִיעַ וּתּוֹקַע, אִף מִקְרָא הָעֵדָה תּוֹקַע וּמִרִיעַ וּתּוֹקַע, וּמַעֲתָה אֵין חִלּוּק בֵּין מִקְרָא הָעֵדָה לְמִסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת! תִּלְמוּד לֹאֲמַר "וּבַהֲקָהִיל אֶת־הַקָּהָל וגו'", לֹאֲמַר שְׂאִין תְּרוּעָה לְמִקְרָא הָעֵדָה, וְהוּא הָדִין לְנְשִׂאִים, הָרִי סִימָן לְשִׁלְשֶׁתָם: מִקְרָא הָעֵדָה בְּשִׁתִּים וְשִׁל נְשִׂאִים בְּאַחַת, וְזוֹ וְזוֹ אֵין בָּהֶם תְּרוּעָה, וּמִסַּע הַמַּחֲנוֹת בְּשִׁתִּים עַל־יְדֵי תְרוּעָה וּתְקִיעָה:

(ח) וּבְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקַעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת וְהָיוּ לָכֶם לַחֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם:

ח וּבְנֵי אֶהֱרֹן כְּהֻנָּא, יִתְקַעוּן בַּחֲצוּצְרֹתָא; וְיִהְיוּן לָכוֹן לְקִים עֲלֵם, לְדִרִיכוֹן.

ט"ח < וּבְנֵי אֶהֱרֹן יִתְקַעוּ: בַּמִּקְרָאוֹת וּבְמִסְּעוֹת הַלָּלוּ:

(ט) וּבְיוֹם וּבִיָּתְבָאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצֵכֶם עַל־הַצֹּר הַצֹּר אִתְּכֶם וְהִרְעַתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֵיכֶם:

ט וּבְיוֹם וּבְמוֹעֲדֵיכוֹן, וּבְרִישֵׁי יְרֵחֵיכוֹן וּתִתְקַעוּן בַּחֲצוּצְרֹתָא עַל עֲלוּתְכוֹן, וְעַל נִכְסַת קְדוּשִׁיכוֹן; וְיִהְיוּן לָכוֹן לְדַכְרָנָא קְדָם אֱלֹהֵיכוֹן, אָנָּא יִי אֱלֹהֵיכוֹן.

(י) וּבְיוֹם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרִישֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלִיתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

י וּבְיוֹם וּבְמוֹעֲדֵיכוֹן, וּבְרִישֵׁי יְרֵחֵיכוֹן וּתִתְקַעוּן בַּחֲצוּצְרֹתָא עַל עֲלוּתְכוֹן, וְעַל נִכְסַת קְדוּשִׁיכוֹן; וְיִהְיוּן לָכוֹן לְדַכְרָנָא קְדָם אֱלֹהֵיכוֹן, אָנָּא יִי אֱלֹהֵיכוֹן.

ט"ט < עַל עֲלִיתֵיכֶם: (סַפְרֵי עֲרִכִּין יא) בְּקֶרֶב צְבוּר הַכְּתוּב מְדַבֵּר. אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: מִכָּאן לְמַדְנּוּ, מַלְכוּת עִם זְכוּרֹנוֹת וּשְׁוִפְרוֹת, שְׁנֵאֲמַר: "וּתְקַעְתֶּם" הָרִי שְׁוִפְרוֹת, "לְזִכְרוֹן" הָרִי זְכוּרֹנוֹת. "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" זֹו מַלְכוּת וְכוּ':